

Յ Է Լ Է Ք

Մ Ո Ւ Ս Ա Վ Վ Ե Ր

ՐԻՍԱԼԷՅԻ ԻԼՄԻՅԷ, ԷՏԷՊԻՅԷ, ՍԱՆԱԻՅԷ, ԹԻԻՃՃԱՐԻՅԷ, ՀԻՔԵԱԵԷ ՎԷ
ՄԷՊԱՀԻՍԻ ՄԻԻՖԻՏԷՅԻ ՍԱԻՐԷ

ԹԷԼՍՄԻԻՖ ԻՉԻՆՏԷ ԹԷՍԷԼԼԻ

Էրպապը միւթալէս՝ Գրական և Խմաստասիրական Շարժումուն Թ. Նիւսիւնսինին 179 սահիֆէսինտէ օլան, վէ Մէճմուայր Հաւիւսիսի խաւիւնումն ևւ Թուրք շեզուիւն ուսումն նամը թահթընտա պուլունան պահսա էլպէթտէ գրաաթ, վէ մէալինէ աթֆը նազարը տըգգաթ էյլէմիշ տիր:

Իշթէ պիղիմ թէէսսիւֆ իշինտէ թէսէլլի տէտէյիմիզ շէյ, մէզբիւր մուլթասարճա պիր միւթալէս ֆասլընտա տըր:

Ձիբր օլունան ըիսալէ միւէլլիֆի Մեծ. Թէմուրճիպաշեան էֆէնտի մէզպուր պահսընտա, հէմ Մէճմուանըն թաաթիլի իշուն էսէֆինի, հէմ Թիւրքի լիսան թէալլիւմիւնիւն էշէտտի լիւզիւմիւնի, վէ հէմտէ վագը օլան էսէֆինին՝ Էրմէնի իւլ իպարէ վէ Թիւրքի իւլ լիսան օլան պիր ճէրիտէնին օրթատան գաղղմասըլլա խաֆիֆլէնտիլինի պիր պիրլէրի իլէ իմթիզաճ էթտիրմէք իսթէհօր:

Պիլ իսթէտիք. քի, զէյլէն խիթապ էթմիշ օլտուղու Մանղումէ, վէ Թէրճէման զաղէթալարընտան սէս կէլսին տէ, Ֆէլէք՝ քէնտիսինէ տէ տօլտիւրտան օլան թէէսիւրին իճապընը պատէհու պիլտիւրսին տէհու:

Իմսի՝ տնէր գալէ ալմատը տէհու Ֆէլէքտէմի սիւքիւթ էթմէլի... խասըր. արթըգ վագթը աըրքի տէհէճէյինի տէսին:

Էֆէնտիլի մուամալլէյհ. էկէր Մէճմուանըն թաաթիլի իշուն հագըգէթէն տիւշարը էսէֆ օլտու իսէ, լիսանը Թիւրքի իւզրէ օլմասընտան նաշի թէէսսիւֆիւնիւ թախֆիֆ էթմէմէլի. վէ էկէր Թիւրքի լիսան թէալլիւմիւնիւն լիւզիւմիւնիւ սահիհէն թաաթիգ էտէհօր իսէ, տէյիլքի ևալընըզ մէզբիւր զաղէթանըն թաաթիլինտէն, իլլա պու միտիլլու նէշրիտաթըն միլլէթիմիզ իշինտէ տէրէճէյի քիֆտէտէ թէքէսսիւր էտէմէմէքտէ օլտուղունտան տօլտիւր, էսէֆինի պիր գաթտահա թէշաիտ պիրլէ տէտայը տատու ֆէրհատընը թա բէյլլէթէյի տսիւման էթմէլի իսի:

Չունքի, Էֆէնտիյի մումաիլէյ՝, Էլ-դէմոէն լիւզիւմսիւզիւք չըգարմանն մանթըգա գարչը օլաճաղընը Էյի պիւլիւր. վէ պիլիմ զաղէթալարըմըզըն քիւլլիւէն լիսանըմըզ իւզրէ օլուպ տա, լիսանը թիւրքի թէալլիւմիւ նիեէթիյլէ իսէ, թիւրք ճէրիտէլէրի ալընմասընա տաիւր օլան իիթարընըն, միլլէթիմիղին մաղարբաթը մատիյէսինի միւնթիճ օլաճաղընը տա հիսապ էտէ պիլմէլի տիր:

Էկէր պու հիսապտա աճիզ պուլունտուղու պիւր քիուլէ վար իսէ, օ տա լիսանը Օսմանի թէալլիւմիւնիւ, թէլէֆիւզ վէ հարաքեաթ ճիհէթիյլէ պիլիմ հուրուֆաթըմըզըն ֆէվգէլատէ թէէմին ու թէսհիլ էտէր իտույինի, վէ պունա աէլիլ օլմագ իւզրէ, թիւրքճէնին սուհուլէթլէ գրաաթընա միւսաիտ պուլունմասընտան աօլաեը, շու սօն սէնէլէրտէ թիւրք վաթանտաշլարըմըզտան նէլէլէրինին էրմէնի հուրուֆաթըն էօյրէնմէք իսահիլինէ տիւշաիւքէրինի պիլմէտիյի տիր:

Լիսանը Օսմանինին թաալիմ ու թէալլիւմիւնտէ օլան էն պիւնիւք սուուպէթ, հարաքէսինտէ, վէ թարղը թէլէֆիւզիւնտէ օլուպ. պունուն միֆթաճը տաիւր պիզտէ պուլունտուղու հալտէ, անըն իսթիմալտէն տուր էտիլմէսի թարաֆընը կիւթմէք, զահիրէն էհէմմիեթ վէրիլէն պիւր խուսուսուն, պաթնէն էհէմմիեթիւնի կէրի ալմագ իսթէմէքտէն պաշգաշէյ ինթաճ էթմէզ:

Ֆէլէք՝ չունքի պու էհէմմիեթի ճիտաի թանըր, պունտան էվվէլ պիտ տէֆաթ տէմիշ օլտուղու կիպի, պու քէրրէ տէ թէքրար էտէր քի, մէզհէպ վէ միլլիեթիմիղին մուհաֆաղասը իչուն լիսանը մատէրղատըմըզ թէալլիւմիւնիւն լիւզիւմիւ նէ տէրէճէ

ինքեար օլունամագ իսէ, մէնֆաաթըմըզըն իլթիղամը պապինտէ տաիւր, լիսանը Օսմանի թէալլիւմիւնճէ էշէտաի իհթիեաճըմըզ օլտուղու այնը հալտէ գապիլի քէթմ ու ինքեար տէյիլ տիր. վէ անըն իսէ, սէնէլէրճէ չէքիլէճէք սուուպէթիին՝ մալիք օլտուղումուզ հուրուֆաթըն պիւր սիւլէթի զարիպէտէ թէսհիլ էտէր իտույի աշիքեար վէ զահիր տիր:

Իմաի մատաւրքի լիսանը մէզպուր, մէնֆաաթըմըզըն պիւր բէնակեահը տըր. անըն թաալիմ ու թէալլիւմիւ, ֆասիհ միւքեալէմէսի, միւմարէսէսի, վէ իսթիլահաթընըն էսմիլէնին, վէ խուսուսաթըն սաիրէնին էսհէլ թարիզլէ էօյրէնիլմէսի իչուն, մաթպուաթըմըզտա օ միսիլու էսէրլէր նէ գատար թէղէյեիւտ էտէր իսէ, օլ գատար տա տէֆի իհթիեաճ էտէր օլտուղումուզա շիւպհէ մի իսթէր:

Խուսուսա քի, պիւր միլլէթ մաթպուաթընտա հէր նէվի զաղէթա, քիթապ. վէ լիսալէնին քէսպի քէսրէթ էթմէսի, օ միլլէթին վիւսաթ վէ զէնկինիլինէ տէլիլ օլտուղու հալտէ, հէր ճինս ահատը միլլէթին պիւր նէվի իսթիֆատէսինէ, վէ քիւլլիւ իհթիեաճաթըն տէֆինէ մէտար օլաճագ թիւրքի լիսան իւզրէ պուլունանլարըն իսէ, մուհասէնաթըն մէպհուսէ ճիհէթիլլէ օլաճագ խըտմէթի տէ պաշգա տըր:

Իշթէ քէյֆիեթլէ պու նօզթայը միլթէնապիհատան պագըլըր իսէ պէնճէ, մաթպուաթըմըզտան իսթէր լիսանըմըզ իւզրէ օլտուն, իսթէր հուրուֆաթըմըզ, էն ուֆագ պիւր էսէրին տաիւր էքսիլմէսինէ էսէֆիմիզ, վէ թէղէյեիւտինէ իսէ, մէսէրէթ ու մէմունիեթիմիզ այնը հալտէ միւլթէրէք օլմալը տըր:

միսալ. عدد المظالمه պատեղ Վիժարէա ,
 Թէվզ Եղ աճէ, կիպի:

36. Իշպու հարֆը դաարիֆ Արապի
 քելիմէլէրին էվլէլինէ տախի իլավէ
 օլունուր, վէ այնը դաիտէ իւզրէ օ-
 դունուր, մէսէլա հուրուֆու շէմսիյէ
 իլէ պէտ օլունանտան ڤلا անշաւ, քէ-
 լիմէսինէ մէրպուլթ պուլունտուգտա
 ڤلا անշաւ, վէ դամէրիյէ իլէ պաշ-
 լանան լուղադտան یت պէյդ քէլիմէ-
 սինէ բապլթ օլունտուգտա یت Եղ-
 պէյդ, օդունմալը տըր:

Պունլարըն քետաֆֆէսի պիզիմ հու-
 րուֆադըմըղա եազըլտըղը կիպի օլ-
 մանըպ, օդունտուղու կիպի նազը օ-
 լունուր:

Խ Ա Դ Ի Մ Է

Քիմսէ ինքեար էտէմէզ քի, պու-
 միսիլլու միւհտէն շէյլէրին պիտաե-
 դինտէ գուսուրլար, վէ պէլքի տէ էն
 պիւեիւք դուսուրլար վազը օլմամագ
 միւմքին օլմամալ իսէ տէ, էսասը պիր
 դէմէլ իդդիխազ էտիլէրէք կիւն պէ
 կիւն իքմալ օլունմագտա պուլունուր:

Պիզ տէ, նասըլ.քի մուգատտէմէ-
 միզաէ տէմիշիզ տիր, լիսանը Օսմանի
 իմլասը դալիմինի դէսհիլ էտէր միւ-
 թալէտսըլլա պու րէսալէճիյի միլլէ-
 դիմիլէ պիր նիւմիւնէ մագամընտա
 վէտիւէ, վէ միւնտէրիճադընըն դաս-
 հիհ վէ իքմալինի էրպապը դալէմին
 հիսմէդինէ իհալէ էյլէմիշիզ տիր:

Լիսանը Օսմանիէ մալլամագը դամ-
 մէսի օլան Լուսահոգի Յակոբ Ասո-
 ուաճարանըն տախի պու մէպաէեէ
 միւմասիլ պազի միւթալէադը վազը
 օլմուշ իսէ տէ, միլլէդիմիլաէ, լիսա-
 նը Օսմանիտէն զիեատէ էլսինէյի էֆ-
 րէնճիյէ դահսիլինէ պիր խահիշի ազիմ

արդմըշ օլտուղունտան, պու միսիլլու
 շէյլէր քէսպի էհէմիսէդ Եդմէմէք
 տէ, վէ պիլ Դիւրքիալը օլտուղունուզ
 հալտէ պու ազըլտա օլուպ տա, լի-
 սանը մէզպուր դալիմինէ, կիւն պէ
 կիւն էճնէպի խահիշինին դէզէյիւտ
 էթմէքտէ խուլյինի նազարը դէսճ-
 ճիւպ ու դէէսիֆ իլէ սէյր Եդմէմէք
 էլտէն կէլէմէմէքտէ տիր:

ԻՖԱՏԷՅԻ ՄԱԽՍՈՒՍԷ

Ուսուլու սալիֆէ իճապընճա վէ
 Պարսիերենէ ի Հայ բառարանըն դաի-
 տէսի իդդիզասընճա یت հարֆը Թ. վէ
 ۷ հարֆը դ հարֆըմըղա նազը օլու-
 նուր օլտուղու հալտէ, պիզիմ պու-
 նուն աքսինի դէճվիլ պիրլէ ۷ հար-
 ֆընը դ. վէ ۷ հարֆընը Թ հարֆըլա-
 րըմըղա նազը էդտիլիմիլէ պիլա սէ-
 պէպի մէշրու մանէա վէրէնլէր օլտու:

Պիզիմ իդդիխազ Եդմիշ օլտուղու-
 մուզ էսաս՝ Դիւրքի ուսուլինճէ ۷
 հարֆընըն խաֆիֆ, վէ ۷ հարֆընըն
 սազըլ դէլէֆֆիւզ օլունուր օլտուղու
 կիպի, Էրմէնիճէ տախի դ հարֆընըն
 նուրք. վէ Թ հարֆընըն Թաւ. օլմասը
 ճիհէդիլէ Եէքաիկէրէ մուգապէլէ
 էդմէսի իշունտուր. արդըդ օ ուսու-
 լու ազիգէ նէնէ միւսդէնէտ օլտու-
 ղունու աննաեամաեօրուզ. շու գա-
 տարը պիլիլիլ.քի, Էրմէնիճէ Թաւրֆ.
 Դիւրքէ Դիւրֆ, Էսսի Էրմէնիճէ սա-
 դըլ, վէ Դիւրքէ խաֆիֆ դէլէֆֆիւզ
 էտիլիր օլմագտան նաշի, Էրմէնիճէ
 տէ Թ. իլէ Եազըլմագ իճապ էթմիշ
 օլմալը տըր. Եօդսա Դիւրքէտէ դէ-
 լէֆֆիւզիւնիւն տէյիլիլա տէ, հար-
 ֆընըն դէպտիլ էտիլմէմէսինէ պիր
 մանէա վէրէմէեօրուզ:

ԳԱՅՍԵՐԻՅԷՆԻՆ ԱԹԻԳ ԳՕՃԱՊԱՇԸԼԸԼԸ

Օնսեփրիկնձի նկարսեսեսն տեղում (սա. 284)

Պու էֆէնտինն՝ հէր աղչամ միւսաֆիրի էքսիք օլմազ խուլյինտէն, անլէր իլէ տըշարքի օտաոտ օթուրուր, վէ միւսաֆիրլէր կիթ տիքտէն սօնրա տախի, թաափէֆ էթ տիլիմիզ օտասընա չէքլէրէք պիր էյեամ թէնհաճա օգուր խի:

Կէճէնին նկրիսինտէ օլ վէճհլէ գըրաոթընը խիթամ էթ տիքտէն սօնրա, հարէմ գափուսուստան սէսլէնէրէք զէվճէսի Պէհիճէ խանըմը եանընա չաղըրաղ:

Մուսաիլէյհա էշրաֆը մէմլէքէթտէն Սիւլէյման պէյին քէրիմէսի, վէ նէզաքէթ մէրհամլէթ վէ ինսանիէթ պապլինտէ Գայսէրլէյէ գատընլարընըն պէլքի պիրինձիսի խի:

Էֆէնտինն եանընա կէլմէտէ «Նասըլ էթ տինիզ խանըմ, կէլինի սէօյլէթ տինիզ մի, վէ աղզընտան պիր սէօզ ալա պիլտինիզ մի» տէեու սիւալ էթ մէտէ «Էֆէնտինիլիմ, աէտի. նէեի սէօյլէթիս, նէեի խապէր ալա պիլէճէյիմ, պու կէլինձիլէզ էվէ կէլլիտէն պէրու հէմ պէն, հէմ տէ հալսյըզլար կէօզ եաշը տէօքէր ֆիղան էտէրիզ. ատէթա աշը էթ մէյի ունութուր, աիկէր մահպուսէ գատընլարըն հալինի սօրաթսան, պուենա պագաղզճա քէնտի տէրալլիինի ունուրուպ պուենու իշուեն եանընալար. հիշ պիրիմիզտէ նէ՝ տաեանաճազ եիւրէք գալտը, նէ տէ թէհամիլլ. էֆէնտի խաճէ էյէր հալինի սիզ տէ կէօրսէնիզ եօգմու, էթլէրինիզ տիրէր, վէ աղլընըզ պաշընըզտան կիտէր. պիլմէմ, պէն՝ պէն օլալը պէօյլէ պիր ճիլէր տէլիճի շէյ կէօրմէտիմ:

«Պագի արթըզ իշէրիմին տընընը պիւս պիւթիւն թուրթամազ օլուր ֆիքրիմաէն — նէ տիր պու չէքտիլիմիզ. էֆէնտիլէ իֆաուէ էտէեիմ, չուենու պուրատան գալաըրմանըն պիր գօլսեընա պագսըն — տէրիմ. լաքին արգասընտան մէրհամէթիմ զալէպէ էտէր, վէ պիր պաշգա եէրէ հապս էտէրլէր իսէ պիլլիմ կիպի անըն աճըսընա քիմ իշթիրաք էտէճէք, օ՝ զէ-

ման չու սուչսուզ պիշարէեէ պիւսպիւթիւն եազըզ օլուր միւթալէասըյլա էվէլքի էֆէնտընտան կէրի տէօնէրիմ:

«Տուլաուղում աճընը տէեէմէմ, վէ պիշարէնին հալինի թաարիֆ էտէմէմ, պիլմէմ՝ պիլմէմ, պէն պէօյլէ տէրու կէօրմէտիմ:»

«Նէ՛ իմիշ հապս էթ տիրլիլմէսինէ սէպէպ, վէ սուչսուզ օլտուղուենու նէտէն աննաուընըզ» տէեու էֆէնտինն սիւալինէ «Պէնիմ աննաուընըմ, ճէվապ վէրտի խանըմ. պու կէլինձիլէյին՝ պու կէնձին պաշընտա տէօնէն ֆէլաքէթ, հագըգաթը սէօյլէնիլէմէեէճէք պիր տէրտ տիր. օ՛ֆ նէ միւշքիլ հալ . . . չօգ խասթալար պու իլլէթէ գուրպան օլուր կիտէր եինէ տէրտինի հիշ քիմսէեէ, հաթթա հէքիմինէ պիլլէ աշամազ. նուր տամլասը կիպի օլան պու պէտպալթ կէնձ տախի, վիճուտինի կէօզ եաշը իլէ էրիտէճէք, էօմրիւնէ ահ վահ իլէ նիհաեէթ վէրէճէք, եինէ տէրտինի քիմսէեէ խապէր վէրէմէեէճէք տիր. խասիմլէրի էլինէ պէօյլէլիքլէ ֆուրսաթ կէչէճէք, վէ հէլաքընա եիւրիւտիւքլէրի սըրատա գոնարաեա եաթմըզ գօեուեն կիպի պօեուեն էյէճէք տիր:

«Րիճա էտէրիմ էֆէնտի . . . ալէմա. պուենտան պիւեիւք սէվապ օլմազ. պու կիւնքի կիւն կէլմիշ պիլլիմ գանաուընըզ ալթընա սըղընմըշ, պու տա պիր ինսան էվլատը, վէ Սիւհանն եարաթտըղը տըր. պուենուեն տա բէտէրի իլլա իլլա պէապալթ մատէրի վար աըր. պիլլիմ ճիլէրիմիզ պէօյլէճէ տէլիք տէլիք օլուեօր իսէ, աճապա անլէրինքի նէ՝ օլուր. . . քէրէմ էթ պէնիմ էֆէնտիմ քէրէմ ինսանէթ էյլէ. չու կէնձի գուրթարմանըն չարէսինէ պագ:»

Խանըմ պուենու տէեիսլ, տահա պիր չօգ իպրտմար ըիճալար էթմէքտէ իքէն «Պէհիճէ՛ պըրազ արթըզ պէնի տէ ալթիւթ էթտին. եիւրէյիմին աճընաուընտան նէֆէսիմ տարալտը, տէտի էֆէնտի. վէ իլալէթէն, աճապա սէօյլէսէնիզ պուրաեա կէլլիմ մի. պիր տէ պէն սէօյլէսէյիմ պագալըմ աղզընտան սէօզ ալա պիլլիմիլիմ» տէր խի:

Խանութ պու սէօզէ ճէվապ վերմէքսի-
զին պիրազ տիւշիւնտիւ . զիրա օ տէրէճէ
հիճապլը, վէ օ եօլտա իհիթիեաթլը օլան
կէլինի, գօլալըգլա իսքեաթ էտիպ տէ
կէթիւէճէլինի ագլը ալմազ իտի . սօնրա-
տան ճէֆէնտիեէ ըրճա էթտիւ սիզի
գուրթարաճագ» տէեէրէք պէլքի գան-
տըրըրմ էֆքեարըլա «էյէր պիր ազ
տաՀա օթուրմաեա վազթիւիզ վար իսէ,
կէթիւմէք իւզրէ կիտէեիւ գանտըրմաեա
չալըչաեւմ» տէտի:

Էֆէնտի պիր սաաթ գատար տաՀա
օթուրաճաղընը պէեան էթմէտէ, խանութ
հարէմէ կիթտի . քիւ պիլիր նէ սէօլէտի,
նէ տէրէճէ միւսքիթ վէ միւգնի ճէվապ-
լար էթտի քի, էօլէ պիր էրքէք հուզու-
րունա չըգմասը, քէնտիսինէ էօլիւմտէն
պէտթէր կէլիր օլան կէնճ կէլինի չար-
եէք սաաթ սիւրմէտէն եիւզիւ կէօզիւ
սիւրիւնճիւքլէրէ պիւրինմիւշ օլտուղու
Հալտէ ալտը կէլտի:

Մէրգումէ՝ ֆիտան պօլլու վէ նապիք
իւսթիւնէ պիր կիւզէլ օլուպ, լիգասըն-
տա էօլէ պիր ըէֆնագը թապիյի վար
ըտը քի, պաշնտա օլան ֆէլաքէթին
մէրարէթի էչքի, վէ հէր թարաֆտան
գալպինի գապլաեան իզթիրապըն շիտ-
տէթի, անը անճագ ճէլպի ըիգգաթ ու
մէրՀամէթ էտէր օլան պիր սօլիոնլու-
ղա թահվիլ էտէ պիլմիշ իտի:

Պիւրիւնճէք արասընտան կէօզ եաշլա-
րընըն թօփ թօփ էթմիշ օլտուղու օգ-
քիթիթիթի տըչարը տիւշմէքտէ, վէ ազ-
լամագտան գան թաս քէսիլէն սիւրմէլի
կէօզլէրի իսէ, մալիլ մալիլ սիւզիւլմէքտէ
իտի, ըուպասը՝ իւսթտէն կիյինմիշ օլ-
տուղու օլ վազթըն գօլտուզ վէ գըրմիւզը
տալմասըլա սէթր գըլընմիւշ, վէ պիլէք-
լէրի, եանի գօլարընըն էլլէրինտէն զի-
եատէ եէրի կէօրիւնմէմէք իւզրէ, ազգը
պիւզմէլի գօլչագ թագընմիւշ իտի:

Մէյեուսիեէթ էլամէթի օլարագ պօյ-
նու պիր թարաֆա էյրի, թէքմիլ վիճու-
տի կէվէքիք իլէ զաեէթ ամիգ սիւ-
րէթտէ տիտրէմէքտէ, վէ եիւրէյի իսէ
չարփընթըլար իշինտէ օլտուղու, Հալ ու
հէյեէթիւնտէն պէլիլ օլարագ կէլիպ կիւճ
Հալ էֆէնտիւնէն էլինի փուս էթտիքտէն
սօնրա հուզուրունտա տիվան տուրտու:

(Գուսուրու պաշկինա)

ԸՆԿԵՐԱԿԱՆ ՓԵԹԱԿԸ

ԽՈՐՀՐԳԱԾՈՒԹԻՒՆՔ ԱՇԽԱՏՈՒԹԵԱՆ ՎԵՐԱՅ

Ա..

Աշխատութիւնն մեր բնական, իմա-
ցական և բարոյական կարողութիւն-
ներն ի գործ դնելն է:

Ինչ ալ որ լինի առաջին մարդոյն
պատմութիւնն, աշխատութիւնն այս
աշխարհիս օրէնքն է, և անհրաժեշտ է
ամէն ազգի կենդանեաց և մասնա-
ւորապէս մարդկային սեռին, որ ամէն
կենդանիներէն աւելի պէտք ունեցողն,
միանգամայն և բնութեան օժանդա-
կութիւններէն իրեն բաժին հանելու
մասին ամենալաւ ձրիւք օժտեալն է .
և իւր այս վերջին հանգամանօքն է որ
կրնայ յառաջագիւծել, և միշտ քաղա-
քակրթուելով է:

Առանց աշխատութեան, բնաւ բան
մը ոչ յարգիւնս կրնայ գալ, ոչ պահ-
պանուիլ և ոչ օգտակար լինիլ. առանց
աշխատութեան, ոչ անհատականու-
թիւն կայ, ոչ ընտանիք, և ոչ ընկե-
րութիւն: Եւ այս պատճառաւ է որ
«Բոլորովին անգործ կեցող անձ մը
երկրի մը թրթուրն է» (Մարքի Տը Մի-
րապօ), և այն որ ու է կերպով մը
չգործեր, ուտելու ալ իրաւունք չու-
նի, ինչպէս կ'ըսէ Առաքեալը . (որ ոչն
գործիցէ, և կերիցէ մի):

Աշխատութիւնն ուրիշ տեսակէտով
մ'ես հարկաւոր է: Առողջութիւնը կը
դարմանէ, գործարանաց և մտաց կո-
րովը կը կ'ազդուրէ: — «Ծուլութիւ-
նը, (չաշխատիլը) ժանգ մ'է, որ բո-
լոր առաքինութիւնները կ'եղձանէ»
(Տիւրիօն տը Նըմուր . Թուղթի): Ասկից
ելած է այն ժողովրդային ասացուած,
թէ ծուլութիւնն ամէն միլութեանց

մայրն է: — «Աշխատութիւնը կը հեռացնէ մեզնէ երեք մեծ չարիք. ձանձրոյթն, մոլութիւնն և կարօտութիւնն» (Վօլթէր): Ասով է որ «Ծոյլը չար լինիլ սկսած է» ինչպէս կ'ըսէր երբեմն Սէրվան, փաստարանի խորհրդարանին կրօնօպիլի:

Ընկերական տեսակէտով, «աշխատութիւնը պէտք մ'է» (Կիզօ), այնու՝ զի կը զբաղեցնէ զմարդիկ, և ի բարոյականութեան՝ կը կրթէ:

Բ.

Աշխատութիւնն, վարձք և շահ յառաջ բերելովն, արծաթ չինելու մեծ արուեստն է ըստ սովորական ասութեան, յորում սոյն արծաթ բառը ծայրագոյն հարստութիւն մը կը նշանակէ: — «Փիլիսոփայութեան Տօն Քիշոթներն և Քիմիագիտութեան Սիսիբոսներն, երկայն ատեններ, իրենց ուղեղները ծորեցնելէն ետք, կ'ըսէր հարիւր տարիներ առաջ ձէնովէզի Արբայն, ճանչցան վերջապէս, թէ պարկեշտ աշխատութենէ զատ արծաթ չ'ինելոյ ուրիշ միջոց չը կայ:» Այս հետեւութիւնը տակաւին շատ յիմարներ յուսահատութեան մէջ կը ձգէ:

Գ.

Աշխատութիւնը օգնականութեան միջոցներ, ինչք, եւ մեծ թէ՛ փոքր հարստութիւն մը մատակարարելով, իմացական կամ բարոյական կարողութեանց ընդարձակման կ'օժանդակէ. կ'առաւելու մարդուն զօրութիւնը, ազատութիւնն, արժանապատուութիւնն և բարոյականութիւնը:

Բաց յայսմանէ, վերը եզրակացուած հետեւութեանց և կատարուած պարտքի մը զօրութեամբ, հաճոյք, գոհունակութիւն, և բարոյական բա-

ւականացում մը կը մատակարարէ. «Բնաւ բան մը չէ կարող գին լինիլ և հաւասարիլ այն պարկեշտ և խաղաղիկ բերկրութեան, այն արդարացի անձնական գոհունակութեան, զոր աշխատութիւնն աշխատասիրին իբրեւ առաջին վարձք կ'ընծայէ» (Միլթէր, Տեսարանի Պոհեմական կենցաղոյն):

Այլ աշխատութեան բարոյական առաւելութիւնը միայն ասոնք չեն: — «Աշխատութիւնն զմեզ մեր յաջողութեան մէջ կը չափաւորէ, և մեր ձախողութեան մէջ կը մխիթարէ» (Էտուարտ Լապուլէյ, Հեռագոսութիւնի Գերմանիոյ վերայ): — «Աշխատեցէք, աշխատութիւնն՝ հաճոյքն աւելի զգալի պիտի ընէ ձեզ, իսկ վիշտերը նուազ դառն» (Թիէր, Ճառք 1868): — «Մենութեան զգացումը կը մեղմի աշխատութեամբ, աշխատող մարդն երբեք կատարելապէս թշուառ չէ» (Քսափիէ ալ Մէսթրը, Բորոսք): — «Նա որ կ'աշխատի, կ'աղօթէ» ըսած է Առաքեալը:

Ուրեմն Ատամ Սմիթ իրաւունք ունէր, երբ իւր քաջալերիչ առածով կը հաստատէր, թէ «Աշխատութիւնն երջանկութեան կը տանի»:

Դ.

Աշխատութիւնը կը զրգուռի, աւելի կ'արդիւնաւորի, աշխատելոյ ազատութեամբ, կամ ազատ գործելոյ իրաւամբ եւ պատասխանատուութեամբ. Սեպհական ստացումնոց երաշխաւորմամբ, կամ իւրաքանչիւր անձին իւր արդիւնքն ըստ իւր բաղձանաց և ըստ իւր շահուն վայելելու և կարգադրելու իրաւամբ:

(Շարահակելի)

Ժողով Կառնիէ

Թարգմանեաց ի Գաղղիերեհեհ

ԱԻԵՏԻՍ Թ. ԿԵԶԻՐԵԱՆ

ԷՇՃԱՐԸ ԽՈՒՐՄԱ

Օնսոգուգունճու նիւսիսէ տեւիւմ (սա. 293)

Ճէվղի հինառ տէնիլէն խուրմա աղա-
ճը տախի 70 տէն 100 գատէմէնէ գա-
տար ուղուն օլտարագ Ասիանըն վէ
Աֆրիգանըն սըճագ մահէլլէրինտէ
պուլունուր, շիմուի ճէնուպի Ամէրի-
գատա տախի իհտառ օլունմուշ տուր:

Եափրագլարը 1 եախօտ 1 1/2 մէթ-

նէֆիս վէ ֆէրահպախշ տիւթ տօլու
տուր:

Բէօքիւնտէն եափրագլարընա գա-
տար աղաճընըն գապուգլարը եարըմ
այ շէրլինաէ, վէ պիր պիրի իւղէրին-
տէ տիղիլի օլտուղունտան իւղէրինէ
չըգմագ իւղրէ պիր նէրտիւպանը
թապիլի տէմէք տիր:

Բէզա պունտան տախի եօգարտա
եաղըլան ճինտէն ալընտըլը կիպ

ՊԻՐ ՆԷՎ ԽՈՒՐՄԱ ԱՂԱՃԸ

րօ ուղունըլունտա, վէ 2 գատէմէ
տախի էնի օլտուղու հալտէ պու տա
քէզալիք գուշ թիւլիւ թարղընտա
ալը:

Չիչէքլէրի սարը, խօշպույ, վէ սալ-
գըմլարը ուղուն քէօքիւ օլուպ, մէյ-
վէսի ասի գարփուղ գըթապընտա,
գապուղու սէրթ, եիւղիւնտէ ինճէ
թէլլէրտէն էօրիւմիւշ թօր գապըլ,
վէ իչինտէ դառէթ լէղիլ պիր չէյիւ-
տէք իլէ պէրապէր զանիմէթլէ տէ

խուրմա չըրասը ալըրլար, վէ շէրպէթ
եէրինէ գուլլանըրլար:

Պու աղաճա օրաճա նարիկի նամը
վէրիր օլտուղլարը իչուն, մէյվէսինին
գապուղունտան եափըլան նարիկիլէ,
խամինի աղաճտան ալմըշ տըր:

Պու գապուղու եալընըլ նարիկիլէ-
նէ օլմաեըպ, էնվաի էչեա իմալ, վէ
խաթիմալ էտէրլէր:

Սէմիլ էօղլիւ խուրմա աղաճը տէ-
նիլէն տէ, 30-40 գատէմէ եիւքսէք-

լիքատէ, վէ Մըղըրպիւղէրին գումաւ, վէ քիւհսար եէրէրինտէ օլուր. պուհուն տախի էօզիւհիւ ուն եափարլար ֆըսարգ կիպի օլան մէյվէսինի էքլ գըլարլար, վէ ուֆագ եափարգլարընը եէմէկէ գուլլանըրլար:

Եէրփագէլի խուրմա աղաճը տախի 60տան 70 գատէմէեէ գատար ուղուն, վէ խուրմա աղաճլարը իչինտէ ճիւմէտէն զիեատէ միւճիպի հայրէթի կէօնալէօն տիւր: Նիչուն քի պու շէճէր 36 սէնէլիք օլմանընճա չիչէք աչմաղ, մէյվէ վէրմէզ, վէ եաշընը պուլտուգաա օթուզ գատէմէեէ եազըն եէրինտէն չիչէլինի իրի գապարճըլը պաշ կէօթէրիւր, վէ շէքլի պիւր քէօք կիպի օլու պէք չօգ ֆիլիպէրի, վէ պէհէր ֆիլիպի զիւրինտէ եիկիւրմի պինէ եազըն չիչէքէրի պուլունուր:

Մէյվէսի եէթիշտիքտէն սօնրա էվ վէլա չիչէլինի օ իրի գապարճըլը վէ մուախարէն թէքմիլ աղաճը գուրուր գուրթուլուր:

Ֆէլէլին Ա սէնէ Դիւճի նիւսիւսինտէ թախիփօթ աղաճը պուհալընը օգուհանլարա մալիւմ օլտուղու իւզրէ, շէճէրի մէզպուր Սէյլան տաալըլար իչուն նէ տէրէճէ նաֆիվէ պիւր չօգ իհթիեաճլարընը տաֆի իսէ, անըն կիպի պուրաաա զիքը էթտիյիմիզ խուրմա աղաճլարընը հէր ճինսի տախի, պուլունաուգլարը մահալլ էհալիսինին հաեաթ ու իսթիւրահաթընա պախա օլմագաա տըրլար. զիւրա եալընըզ մէյվէլէրինի եէմէք վէ շըրալարընը իչմէք իլէ գանաաթ էթմէեիպ, աղաճլարը իլէ պինա ալապա վէ հէր նէվի ալէաթ, եափարգլարընտան եէլփագէ շէմսիյէ, խաւըր, շապգա, գազէվի, զէնպիլ վէ սախիւ եափարլար վէքիաղլա եէրինէ տէ գուլլանըրլար:

Ինճէ թէլլէրինի իսէ, էյիւրպ պէզ վէ ալաճա տօգուհարագ էլպիսէլէրինի, վէ սախի իգթիզալէրինի տախի անըն իլէ գաեըրըլար: Օրալարաա պիւր առէմին պիւր գաշ խուրմա աղաճը պուլունուր իսէ, նէ տիլէսի նէ տէ հայվանաթը իչուն քիմնէեէ միւհթաճ օլմագալըն կէչինիլ: Իմսի Աֆրիգա գարըլարընը խուրմաաղ տաէմի եաշար տէեու թէաճիւպ չէքմէյէ հագգլարը եօգմու իմիլ:

ՄԻԻԼՍՍԻՐ ՍԷՕՁԼԷՐ

Պըտտոն ֆէյլէսօֆա, ալէյհինտէ պազիլէրինին զէմմա ֆաուլ էթմէքտէ օլտուգլարընը, տօթմունուն պիւրսի կիտիպ խապէր վէլմէտէ «Պէիս եօգաա քէվապ վէրաի ֆէյլէսօֆ, անլէր վարսըն իսթէտիյի կիպի սէյլէսին, զիւրա պէն տէ, քիմնէին անլէրէ իթիմաա էտէմէյէճէյի պիւր մէսլէք իթիլիապ էթմիշիմ տիւր:»

Ախէրլէրինին ֆէլաքէթինտէն իպրէթ ալմագ իսթէմէեէն աաէմ, արգաաաա եանընա կիտէեօրում տէեու պիլիւր իքէն, եափըշգան ավընա տիւլէն գուշարա պէնզէր. զէվալըլար, տիկէրլէրինին տեազլարընտան եափըշմիլ օլտուգլարընը, քէնտիլէրի տէ եափըշմանընճա աննաեաամաղլար:

Պազիլէթ՝ տիւլմէնտէ տէ օլաա եինէ պախի մէտհ ու սէնա, վէ մէզէլլէթ՝ տօսթաա աա պուլլունաա, միւճիպի թան ու իսթիհզա տըր:

Պագըրըզ չօգ շէյէ, թամաքեարըզ իսէ հէր շէյէ միւհթաճ, լաքին գանաաթ էհիլիլին հիչ պիւր իհթիեաճը եօգ տուր:

Տ Է Լ Է Մ Ա Պ

Օնսօգուգուննու նիւսիսեհեկն տեղամ (սա. 304)

Խ Ի Ի Լ Ա Ս Է

Տիրոս սեփնեսինն գափուտանը, վե նարբալըն պիրատերի զիշանը օլան Աղովամ՝ Տեյնմազը վե Մենտօրու պիլ մեմնունիյե գապուլտան, պիրպիրէրիյե բանըշտրգտան սօնրա, Աղովամ՝ Պիգ-մալիօնուն վե Աստարբենին տեհշերի հեյաքլարընը, վե պու գարընըն ֆիթենքեարլըղը իյե, ճեպ-պար բետերի կեօգիւնտեն տիւշմիւշ օլան Բադեազարըն նե վեհնյե բահրը հիւքիւմեքե գուուտ էյլե-միշ խտուլինի նազլ ետեր. վե պատեհու պիր միւքեմմէյ սիւֆրե չըգարարազ Էսնայը բամմա Ա-քիտովաս մազամը խուպ ավազը իյե Տրիտոնյարը, Ներեիդէրի, վե տիկեր քիւլլիւ տենիզ իյանյա-րընը սեփնեսինն երրաֆընա ճեպլ երտիքտե, Մենտօր տա պիր պերպուք ալըպ, անտեն չօգ գիեատե միւեսսիր օլարազ բեզմիր, վե Աղովամ տախի Բետիկենին աճիպեսինի, հեպայը լաքիֆիյե մուհա. սենաքը սաիրեսինի, վե Էնալիսինն պիր սատեկիյի ազիմ իջինտե պիլ իսբիրահե Էօմը սիւրտիւք-լերինի բաֆսիր էյլեր :

Ս Է Ք Ի Զ Ի Ն Ճ Ի Պ Ա Պ

Իլթիճա էթմէքտէ պուլունտուզլարը լէնկէրէնտազ օլան սէֆինէ, Եպիրոսսա սէֆէր իւզրէ պուլունտան պիր Փիւնիկէլի կէմիսի օլուպ, վէ Փիւնիկէլի րաքիւլէրի իսէ, Մըսըրա էսնայը ազիմէթլէրինտէ Տէլէմազը կէօլմիւշլէրտի իսէ տէ, տալ-կալար արասընտան անը թէշխիս էտէ-մէտիլէր: Մէնտօր՝ սէֆինէեհէ հէման սէսի տուեուլաճազ գատար թէգարրիւպ էթտիքտէ, պաշընը տէնիզտէն եօգարը գալտըրըպ, վէ սիր գուլվէթի գալպ իլէ «Ես ազվամը ումուլիյէեհէ մէտէտ-քեարլըզ իչուն միւհէյեա պուլունտան Փիւնիկէլիլէր, պաղըրաը. սիզին ինսանի-եհէթբէրվէրլինիզէ միւնթաղըր օլան իքի քիմսէնին խէլասը էօմրիւնիւ տախի, տի-րիզ պուեուլումեհընըզ, վէ էկէր իլահլարըն թաազիմի խուսուսու՝ սիզի թահրիք է-տէր իսէ, պիզի տէ կէմինիզէ գապուլ պուեուլընուզ. հէր նէրէեհէ կիտէճէք իսէնիզ մաէն կիտէրիզ:»

Գափուտան ճէվապ վէրէրէք «Պու տէրէճէ սէֆալէթ իչինտէ կէօրիւնէն եապանճըլար հազգընտա նէ՝ եափմազ ֆարզ օլտուղընու պիլտիլիմիգտէն, սիզի պիլ մէմնունիյէ գապուլ էտէրիզ» տէերիւ, վէ անլէրի հէման կէմիսինէ ալտը, զէ-վալըլար տալկալարա զալէպէ էթմէք

իւզրէ թուլ միւտտէթ գուլվէթի ազիմէ իլէ եիւզմիւշ օլտուզլարընտան, սէֆինէ-եհէ չըգար չըգմազ արթըզ նէֆէս տախի ալամահարազ գըմըլտահամազ պիր հալ-տէ գալտըլար, պատէհու, գուլվէթլէրի պիթթէտրիճ եէրինէ կէլտիքտէ, լուպու-լարը ըսլանարազ գիեատէսիլէ աղըրլա-չըպ, վէ տէօրթ թարաֆլարընտան սու ազմազտա պուլունտուղու ճիհէթլէ, պաշ-գա լուպա կէյտիրտիլէր. թէքէլլիւմ էտէ պիլէճէք գատար քէսպի գուլվէթ էթ-մէլէրինտէ իսէ, Փիւնիկէլիլէր սիւրաթլա եանլարընա իճթիմա, վէ ֆէլաքէթի մէս-պուլգէլէրինի աննամազ իւզրէ իսթինպա գըլար իտիլէր:

Վէ գափուտան տախի քէլամա աղաղ պիլլէ «Ձըգըպ սափուշմազ չապասընտա օլտուղընուզ օ՝ առահա նաճըլ տուխուլ էտէ պիլտինիզ, տէտի. զիրա օ՝ ճէզլրէ-նին մալիքէսի՝ պիր ինսաֆսըզ իլահէ օ-լուպ, օրահա տուխուլ իչիւն քիմսէեի պըրազմազ տէրլէր. խուսուսաքի ճէզի-րէ՝ հէյպէթլի գահալար իլէ մուհաթ պուլունտուղընտան, տէնիզ տալկալարը անլէր իլէ գուտուրկուհճա չարփըլըր, վէ սէֆինէսի փարչալանմազսըզըն պիր քիմսէնին սահիլէ եանաշա պիլմէսի տախի իլ իմքեան տըր:»

«Պիզ տէ կէմիմիզ գազազէտէ օլարագ օրաեա ամբըտըզ, ճէվապ վէրտի Մէն-տօր. միլլէթճէ Եոլնանիեիզ, վէ վաթա-նըմըզ տախի սիզին կիթմէքտէ օլտու-ղունուզ Եպիրոսա գարիպ պուլունան իթակէ տիր. ուղըունուզտա պուլունան պիր աուտա աբամ էթմէք իսթէմէզ ի-սէնիզ, պիզի Եպիրոսա կէօթիւրմէնիզ տէ քեաֆի տիր. զիրա օրաուա, պազի գա-լաճագ ուֆագ պիր սէֆէրին գահմէթի-նի իւզէրինէ ալաճագ տօսթլար պուլա պիլլիլիզ. տիւնեա ելուզիւնտէ պիզէ հէր չէյտէն սէվկիլիւ օլան չէյի, եէնիտէն կէօրմիւրլիյիմիզ վուզու պուլաճագ մէ-սէրրէթիմիզ իչուն սիզէ տախիմ միննէթ-տար օլաճաղըզ տըր:»

Պու վէճհէ իֆատէսինէ տէվամ էտիպ կիտէն Մէնտօր իտի, վէ Տէլէմագ՝ Կա-լիպսօ ճէզիլէսինտէ էթտիյի խաթա իլէ չօգ չէյ էօյլէնմիլ օլտուղունտան, քէմա-լը սիւքիւթլէ, Մէնտօրուն սէօյլէմէսինէ միւնթաղըր օլմուշտու, զիրա՝ արթըզ քէնտի նէֆսինտէն իհթիրազ, վէ Մէն-տօրուն նասաիհի ագիլանէսինէ իթթիպա էթմէք մէճպուրիեթիւնտէ պուլունտու-ղունու հիսս էտէր, վէ անըն իսթիֆա-րըր րէէյինէ ճէսարէթ էտէմէտիյի քէր-թէլէրտէ, թարզը նապարընտան օլսուն պարի ֆիքրինի աննաեաեւմ տէեու կէօզ-լէրինի տէնէր իտի:

Փիւնիկէլի գափուտան՝ Տէլէմագա տիգգաթլա պագարագ անը կէօրմիւլ տիւր կիպի կէլիր իտի իսէ տէ, էյիտէն թէլիսիս էտէմէտիյինտէն «Սիւալիմի մաա-զու պուեուր տէտի. ֆիքրիմէ՝ սիզի պազգա տէֆա կէօրմիւլիւմ կիպի կէլի-եօր. աճապա սիզ տէ պէնի կէօրմիւլ օլ-մանըզը տէր խաթըր էտթէօրմուսունուզ. չախսընըզ պանա եապանճը կիպի կէլմէ-եօր, եէք նազարտա սիզի թանըեաճագ կիպի օլտու իսէմ տէ, նէրէտէ կէօր-տիւլիւմիւ խաթըրլաեամաեօրում, իհթի-մալ քի սիզին գուզվէյի մուհաֆագանըզ, պէնիմ խութուր էթմէքլիյիմէ տէ եար-տըր էթսին:»

Տէլէմագ՝ մախլութու սուրուր օլան

պիր հայրէթլէ ճէվապ վէրիպ «Պէն տէ սիզի կէօրիւր կէօրմէզ այնի չէյի հիսս էթտիւմ, տէտի. զաթընըզ կէօրմիւլիւմ, վէ տէ թանըրըմ. լաքին՝ քէստիւրէմէեօ-րումքի Մըսըրտամ մը եօգսա Տիւրոստա մը միւլազի օլտուզ:»

Օլ անտէ փիւնիկէլի՝ սասլահլային ույ-գուտան ույեանտըգտա մահվ օլան մէֆ-գուտ րիւեալարը, ուզագտան եապաշ եա-վաշ ֆիքրինէ կէթիւրէն պիր ռտէմ կիպի, պիրտէն «Մըսըրտան ալտէթիմիզտէ նարբալըն տօսթլաշտըզը Տէլէմագ սըն սէն, նիտա էթտի. վէ իլալէթէն, պէն նարբալըն պիրատէրիւմ, տէտի. չօգ վագըթ սիզին իլէ պէնիմ հագգըմոա էլալէթտէ սէօյլէչիլ օլմալը տըր. Մըսըր սէֆէրինտէն սօնրա, սիզի անըն նէզ-տինտէ պըրագմըշտըմ. զիրա տէնիզլիւն թա օ՝ պիր եագասընտա օլան, վէ Հե-րալլէսին ումուտլարընա գարիպ պու-լունան օ՝ մէչուր Բեաթիկէեէ կիթմէքլի-յիմ ֆարզ իտի. պու վէճհէ սիզի պիր իւսթիւն քէօյիւ կէօրմիւլ օլտուղունտան նաշի, թանըմագլըզա պիր ազ կիւճիւք չէքմիլ պուլունտուղում միւճիպի թէաճ-ճիւպ պիր չէյ տէյիլ տիր:»

«Էվվէթ էվվէթ՝ սիզ Ագուվամ սընըզ ճէվապ վէրտի Տէլէմագ. կէրչի սիզի չէօյլէ պիր կէօրմիւլ իսէմ տէ, նարբա-լըն իֆատէլէրինտէն տօլսեը թանըրըմ. ահ իլէլ էպէտ սէվկիլիւմ օլաճագ օլան օ՝ գաթ իչուն, սիզտէն խապէր ալմագ, պանա նէ ազիմ սուրուր օլաճագ տըր. օ՝ զաթըր ալի հալէա Տիւրոստա մը տըր. միւլէսվիս վէ վահչի Պիգմալիօնուն պիր զագապընա չարիւրլըր օլմասըն,» Ագու-վամ սէօզիւնիւ քէսէրէք «Պիլմիլ օլմասըն Տէլէմագ, տէտի. պախթը ճէլլի՝ սիզի էօյլէ պիր աուէմ էօհտէսինէ թէսլիմ է-տիեօրքի, հագգընըզտա հէր նէվի զայ-րէթ ու հիմայէեի տիրիլ էթմէեէճէք տիր. Եպիրոսա կիթմէզտէն էվվէլ սիզի իթակէեէ կէօթիւրէճէյիմ տիր. նարբա-լըն պիրատէրի տախի, սիզէ անտէն նօգ-սան էսէրի միւլէտտէթ կէօսթէրմէեէճէք տիր:»

Պէտք է յիշել, որ ինքնիշխան իւր-
րէ պոռնիկներու շնորհիւ համայն
պաշտօնագրու օրոգիական կէտերու ,
տէմիւրի աւարտը, եւ ինքնիշխան
վէ քիւրէք գուրվէթիւն տէնիւր եւր-
աւրթմանա պաշտօնը, վէ հիման պէտ-
պէտէրինձէ սէյլէշմէք իւրիւ Տէլմագը
վէ Մէնտօրու պիւր թարափա տըս , վէ
Տէլմագա տիֆը նիկեաճ էտէրէք «Իշ-
թէ չիմոի, տէտի. սիգին մէրագը իս-
թիւսաքեարանէնիւր իգնա էտէիւր.
սլոնտան պէտք է Պիգմալիօն եօգ տուր.
ատիւ իւհէլար միւքի անըն էլինտէն գուր-
թարտըլար. քէնաիւնին հիշ պիւր քիւ-
սէեէ էմին օլմաուրը կիւի, անա տաիւ
պիւր քիւնէնին էմինէթի եօգ իտի. էյի
ատէմէր անա պիւր ֆէնալըք եէթիւր-
մէեի թէճվիւ էտէմէեէք, ֆիգան ու
ֆէրեատ գըլմագ, վէ անըն գուր ու
թէատտիւթընտան գաչմագ իւէ իթիֆա
էտէրէր. վէ ֆէնալար իսէ, անըն վի-
ճուտինի օրթատան գալտըրմաուրգճա
քէնոիւրի իշուն իսհաթլըք եօգ տուր
տէեու պիւրիւր իտի. հէր կիւն անըն
բէնէյի վէսվէսէսինէ չարիւրմագ թէհ-
լիքէսինտէ պուլունմանա պիւր Տիւրու-
լու եօգ իտի. մուհաֆըզլարը իսէ սաիւր-
լէրտէն գիեատտէ թէհլիքէ իշինտէ իտի-
լէր, զիւրա էօմիւր էլլէրինտէ օլմագտան
նաչի, Պիգմալիօն ճիւմէտէն զիեատտէ
անլէրտէն իսալֆլէնիւր իտի. վէ հագգ-
լարընտա էն ճիւլի պիւր չիւպէեէ գա-
հիւ օլտումու, քէնտի սէլսմէթինէ ֆէ-
տա էտէճէք իտի. էմինէթիինի իշթէ պու
գըեագլըք տէրէճէսինտէ արամագտա
պուլունտուլունտան, անը պուլա պիւլէ-
մէք իտի:

«Էօմիւրինին մուհաֆըզլարը՝ անըն իշ-
թիւպհը եիւլիւնտէն ճէմիւրի զէման թաչ-
թը թէհլիքէտէ պուլունմալարը սէպէ-
պիւլէ, իշպու հալի տէհէթ իշթիւմալէն
իսթիւլաւ գըմիւրնտա, անըն՝ չիւպէթը
գալունմանէսինին էօմիւր ալունմագտան, վէ
պուլունտա տա օ՝ ճէպպարըն հէլաքընտան
պաշգա չարէսի եօգ իտի: Հագգընտա
չօգ տէֆա չօգ սէօզլէր էշթիւր օլտու-

լունտա օլ տինսիւ Աստարէ, մէլիքին
հէլաքընը թապիւր էտէնլէրտէն պիւրին-
ճիւր օլտու չէյլէքի, Յովապար իսմինտէ
Տիւրուլա պիւր զէնիւն տէլիգանլէս
մէճնունտէ ալէագա պաղլաւը օլտու-
լունտան, անը թաիւթա գուլունտ էթ-
տիւմէք իսմինտէ իտի. իշպու մագսա-
տընըն հուսուլա էմինտէ մէլիքէ՝ իքի
էվլաւընտան իքի օլտու ֆաղալէին պիւր
ան էվիլ թաիւթը հիւքիւմէթէ կէշմէք
իւլիւ պիւր սասը էօմիւրնէ գաւտ թա-
րիգի թուլմուլ օլտուլունտա ինանուր-
տը. վէ իշպու իթիֆագը ֆէսաուր
թապիւր էթմէք իւլիւ շուհուտու զուր
տաիւ իգամէ գըլտը, վէ պու սիւրէթլէ
պէտպաիւթ մէլիք քէնաի սուչսուլ օլ-
լունտա գաթլ էթտիւրտի. վէ Ռաղէալար
թէսմինէ օլտունտէ իքինճիւր՝ կօեա Եու-
նանիլէրին ուլունտա տապընը թէսլլիւմ
էթմէք իւլիւ Սամա ճէվիւրինէ իւլաւ
գըլլընտը, հալ պու քի պուլունտա տալ
սէպէպի տաիւ, Աստարէնին մէլիքէ՝
պու օլլունտա տա, օլմանա քի իսա-
սիւմէրի իւէ ագալ իթիֆագ էտէլէր
տէեու, օրտտան թէպիւրտինին իւլիւմ-
օլտուլունտա արլ էյլէմիւր օլմաուր իտի:

«Կէմիւրիւր՝ գալիմէ Աստարէտէն իր-
թիւ էյլէմիւր օլտուլունտա ճիւհէթլէ, սէ-
ֆինէ լիմանտան չըգար չըգմալ թապիւր-
լէրի իւլիւ էյլէն զարգ գըլլըլար, քէն-
տիւրի եիւլէրէք, պէքլէմէքտէ պուլուն-
տան էճնէպի քէշթիւրինէ չըգըպ, կէնճ
մէլիքագտէեի տէնիւրին իշինտէ պըրագ-
տըլար:

«Աստարէնին իսէ, ալէագալարընըն
ֆարգընտա օլմանա եալընըլ Պիգմա-
լիօն օլունտ, հաթթա անըն քէնտիսինտէն
մաիտաւընա մէյլի մուհապպէթ կէս-
թէրմէլ օլտուլունտա կիւլէնմիւր իտի, ա-
լէմ հագգընտա տիւլարը իշթիւպհ օլ-
մուլ օլտու մէլիքին, իշպու գալիմէ նիսա
հագգընտա պիւր էմինէթի ամեանէսի
վար իտի. վէ անը պէտք է սօն տէրէճէ
քէօրլէտէն տաիւ Աչք իտի:

«Օլ հէնկեամտէ թամալընտան պիւրթաչ-
րիք, Աստարէնին ալէագա պաղլաւը

օլտուղու Յովազարը տա թէլէֆ էթմէք-
լնէ վէսիլէր արամահա պաշլատը, վէ
լնպու էմէլի տախի, օլ տէլի գանլընըն
մալիք օլտուղու սէրվէթի էլէ կէթիւր-
մէքտէն իսպարէթ խախ: Լաքին Աստարբէ
Պիգմալեօնուն վէսվէսէէ, ալէսագանա,
վէ թամահա պիր լիւսէ օլտուղու սըրա-
տա, վիճուտինի օրթատան գալտըրմագ-
լըղա խաթիճալ էլէտի, նիչուն քի Պիգ-
մալեօն՝ քէնտիսինին օ՛ նէվէվանա պաղ-
լատըղը գէլիլ ալէսագասընըն Փարգընա
վարմըղ սըր գանընտա պուլունուր, վէ
պունտան տա գաթի նազար, պաշգա հիչ
պիր սէսէպ օլմասա պիլէ, Յովազար
հագգընտա մէլիքի էօլէ պիր հարաքէթի
գալըմանէէ սէվգ էթմէք իչուն, թամա-
ընըն քեսաֆի օլտուղունու պիլիւր խախ.
պինսէն ալէյհ Յովազարը թափալս գըմ-
նընտա, սանիյէ ֆէվթ էթմէք ճաիզ օ-
լամահաճաղընը գուրուպ, վէ տէ սէրայ
խատէմէլէրի լուէսասընըն տախի, օ՛
ճէպպարըն գանընը տէօքմէքլնէ միւհէյ-
եա օլտուղլարընը միւշահատէ, վէ պէ
հէր կիւն պիր նէվ իթթիֆագը ֆէսատ
սէօզլէրի խաթիմա էտէր իտի իսէ տէ, օլա
քի զաիզ օլունուրում խաթիլնէ ֆիքրի-
նի քիմսէէէ աշմագլըղա ճէսարէթ էտէ-
մէմէքլէ, անը գէհիլլէմէէ հէր չէյտէն
էմին պիր թարիֆ ատտ էթտի:

«Չօգ տէֆա Պիգմալեօն՝ Աստարբէ իլէ
մախֆիճէ թաամ էտէր, վէ ախէրի եէ-
տինէ էմնիէթ էտէմէտիլնտէն, թաա-
մընը տա պիննէֆա թէրթիպ վէ թէհիլնէ
էլլէր օլտուղու հալտէ, շիւպհէսինի պիլ
քիւլիւյէ քէթմ էթմէք, վէ թաամ հա-
ղըրլահաճաղը վագըթ, քիմսէէէ կէօ-
րիւնմէմէք իւզրէ սէրայընըն պիր տիպ
պուճաղընա գափանըպ, վէ սարթըգ լէ-
զիլ թաամըր արամահա ճէսարէթսիզ-
լնի չէօլէ տուրուսն, քէնտի լիլիւրէ
պիլլէմէտիլնէ էթիմէ էքլինի պիլէ տուր
թէճվիլ էտէմէզ խախ. տէյիլ քի հալընըզ
աշըրլարըն թէրթիլնէ իլէ լիլիւրթիլէրի
քէպտալար, իլլա շարապ, էթմէք, թուզ,
լուզէնի գէյթ, սիւթ վէ սաիր քեսաֆ-
ֆէյի ատի թաամըր տախի իլինէ կէլմէզ
խախ:

«Սատէճէ էլճիլէզիլլէ պաղչէսինտէն գօ-
փարտըղը մէյվէլէրի, վէ եախսա քէնտի
էքալիլ, վէ լիլիւրթիլնէ սէպլէլէրի էքլ
էտէր, վէ իչտիլի սուսու տախի, սէրա-
յընըն իչինտէ օլուպ, սըղը սըղընա գա-
փանմըզ, վէ անտիթարլարը քէնտի եէ-
տինտէ սագլանմըզ պիր չէչմէտէն ախզ
էլլէր իտի:

«Վէ վագաա Աստարբէէէ էմնիէթի
քեսալիլէսի վար կիւլի կէօրիւնիւր խախ
խէ տէ, անտէն տէ իհիլիւրագլըճա տափ-
րանարագ շահէա գէհիլլէնիլլէր իսէ պիլլէ
պէրապէր թէսիմ օլունուպ տա, Աստար-
բէ քէնտիսինտէն պիեստէ եաշմահա
լուլիտ էտէմէսին տէնու, անա եէտիր-
մէքսիլին, վէ իչիլմէքսիլին քէնտիսի
հիչ պիր չէյ խաթիմալ էթմէզ խախ:

«Լաքին Աստարբէ՝ քէնտիսինտէն պիես-
տէ ճէրպէզլի, վէ քիւլիւ ալէսագասըն-
տան խապէրտար օլան պիր ճատուտան,
պիր նէվի փաթ գէհիլ ալմըզ օլտուղուն-
տան, արթըգ մէլիքի գէհիլլէմէքտէն
խաթի քէթմէզ օլտու, վէ մէրամընը չու
վէճէլէ մէվգիլի իճրահա գօտու եանի.
էքլի թաամա պէտ էթտիլլէրի սըրատա
էվվէլէ պիեսան էթտիլիմիլ ճատու գարը
կէլիլ գափուսու գուրտալատը. տախի
իւլ էվգաթ հէլաքը նէֆաինտէն աօլանը
խախ օլան մէլիք, ալթ իւսթ օլարագ
պագաեմ սըղը գափանմըզ մը տըր տէ-
նու հէման գափուսա գօշտու. վէ ճա-
տու տախի պըրագըպ սափուշտու. պու
հալտէ մէլիք՝ էլիլթիլի գափուս ըրիս-
լանմասընա նէ մանէա վէրէճէյինի շա-
շըրըպ գալար. մա մաֆիհի գափուսու
աշըպ պագմահա տա տապան էտէմէզ խախ:

«Աստարբէ՝ մէլիքին գափուսա գօշտու-
ղու սըրատա, ալթուն գատէհինին իչինէ
սէմ գարըշտըմըզ օլտուղու ճիհէթլէ,
անը թէհիլնէ էտէր, օգշար, վէ թաամը-
նը աֆիէթ էթմէսի իչուն իսրամ գըլար
խախ: Պիգմալեօն միւթատը գափալի իւզ-
րէ պատէի էվվէլա Աստարբէէէ վէրիպ,
օ՛ տա փաթ գէհիլին գուլվէթինէ կիւլլէ-
նէրէք պիլա խաթի նուշ էլլէտի. պա-
տէհու քէնտիսի տախի իչինէ չօգ սիւր-

տա աղնամ կիւտէրէք թէայեւիշիւ եէվ-
միյէսինի պէճէրմէք մէճսուրիեէթի տէ
էտինտի:

«Ագըպէթ՝ պիր եօլունու պուլուպ, հա-
լինի Նարբալա պէեան պիրլէ, քիւլիւ
էսրարըյլա պէրապէր էօմրիւնիւ, ֆա-
գիլէթի մէշնուտու ամմէ օլան Նարբալա
թէսլիմտէ թէրէստուլա էթմէտի:

«Նարբալ՝ էկէրչի բէտէրինտէն ֆէնա-
լըգ տա կէօրմիւշտիւ իսէ տէ, օլունու
սէվմէքտէն, վէ մէնֆաթընը մուհա-
ֆազա էթմէք զայրէթինտէն ասլա տուր
օլմատը. հաթթա անըն՝ բէտէրինտէ օլան
վաճիպէյի զիմմէթինին իֆասընտա գու-
սուր էթմէմէսի գըմընտա իհթիմամ է-
տէր, վէ պաթթը Նասազընա սասլր ու
թէհամմիւլ էթմէսի իշուն թէշվիգ էյլէր
իտի:

«Վէ էկէրչի Բաղէազար՝ նէ վագըթ եա-
նընա կէլմէսինի թէնսիպ էտէր իսէ,
քէնտիսինէ պիր ալթուն խաթէմ օլլա-
տըղը հալտէ, արթըգ միւլադաթըն գէ-
մանը կէլտիյինի անընլա աննար օլմասընը
Նարբալա պէեան էյլէմիշ իտի իսէ տէ,
Նարբալ՝ Պիգմալիօն հաեաթտա օլտուգ-
ճա անը ճէլպ էթմէեի թէճվիգ էտէմէ-
տի. զիրա անըն թահգըգաթըն շէտիտէ-
սինտէն էմին օլա պիլմէք խուսուսու օլ
տէրէճէ միւշքիւ իտի քի, պէօյլէ պիր
սըրատա մէլիքդատէեի ճէլպ էթմէք,
տէյիլ քի եալընըգ անըն էօմրիւնիւ, իլա
քէնտիսինիքինի տաթի թէհլիքէեէ իլգա
էյլէմէք տէմէք իտի:

«Լաքին պու պէտալաթ մէլիք՝ ճինաեա-
թը վագաասընա սէգալար օլան նէթիճէեէ
վասըլ օլուր օլմագ, Նարբալ՝ ալէշիթապ
Բաղէազարա ալթուն խաթէմի իրալ էյ-
լտի. պունու իւգէրինէ Բաղէազար
հէման եօլա չըգըպ, էհալիյի պէլտէնին՝
Պիգմալիօնա քիմ խալէֆ օլաճագ տըր
մէրագը իլէ ալթ իսթ օլմալարը հէն-
կեամընտա Տիւրոսուն գաթիուլարընա
միւվասալաթ էյլէտի:

«Տիւրոստա պիլ ճիւմէ րուէսսայը միւ-
լէթ, վէ էհալիյի մէմէքէթ, տէյիլ քի ա-
լէմին մէնֆուրու օլան միւթէվէֆֆա

մէլիք բէտէրինին խաթըրը իշուն, իլա
քէնտիսինին խուպ մէշրէպի, վէ իթի-
տալը սէպէպի իլէ Բաղէազարը սէվէր
օլտուգլարընտան, պիլ մահգըգիյէ գա-
պուլ էյլէտիլէր: Թուլ միւտտէթ շէքտի-
յի ուգուպէթլէր տաթի պիլմէմ նէ պիր
րէֆազ վէրիւր իտի քի, անըն խասսիեէ-
թի լաթիֆէլէրինի զահիրէ իսրաճ պիրլէ
պիւթիւն Տիւրոսուլարըն թէվէճճիւհիւ-
նիւ քէնտիսինէ ճէլպ էտէր իտի:

«Նարբալ՝ ճէմիաթ պաշըլարը, հէյեէ-
թի մէճլիս օլան իթիեալարը, վէ ֆիւ-
նիկէլիլէրին պիւեիւք իլահիսի քեահին-
լէրինի ճէմ էթտի. վէ Բաղէազարը ճիւմ-
լէթէն քէնտի մէլիքլէրի մագամընտա սէ-
լամաեըպ, վէ միւնատիլէր վասէթասըյ-
լա մէլիքիյէթինի շաի էթտիլէր. վէ քեաֆ-
ֆէյի էհալիյի պէլտէ տաթի սէտայը մէ-
սէրրէթի ֆէվգ էլատէ իլէ գապուլ էյ-
լտիլէր:

«Աստարբէ իսէ, քէնտիսինին խաթի վէ
պէտնամ Յովագարը իլէ գափանըպ գալ-
մըշ օլտուգու սէրայըն պուճագընտան օ
վէլվէլէ սէսինի էշիթտի. Պիգմալիօնուն
հալը հաեաթընտա քէնտիսինէ խըտմէթ
էթմիւշ օլան օ եարամագ ատէմլէր, անը
պիթ թէրը սալուշմուշ իտիլէր. զիրա
պէտիսահլար՝ պէտիսահլան իւրքէր, վէ
պիր պիրի հագըքնտա իշթիպահա տիւ-
շիւպ, եէքտիկէրինի շան ու շէօհրէթ ի-
շինտէ կէօրմէք իսթէմէգլէր. ալաեագը
պօզուգ ատէմլէր, քէնտի էմսալլէրինին
էլինէ պիր հիւքիւմէթ կէշէր իսէ, նէ
վէճհլէ սուի խաթիմալ էտէճէք, վէ նէ
տէրէճէ ճէպը ու գուլմ կէօսթէրէճէք օլ-
տուգլարընը վէք էյի պիլիլէր. հալ
պու քի էյի ատէմլէրին ինսանիեէթրէր-
վէրիւք, վէ մէրհամէթլիքլէրինէ իւմիտ-
վար օլմալարը հասէպիլլէ, էօյլէլէրին
հիւքիւմէթ տէր էօհտէ էթմէլէրի իշուն
լէհլէրինտէ պուլունմագ իթիֆագընը
էվլա սաեարլար: Պինաէն ալէյհ Աստար-
բէնին մաեէթինտէ, ճինաեէթի միւտհի-
շէսի իճրասընա իշթիւրաք էթմէլէրինտէն
նաշի, միւճագաթտան պաշգա շէյէ իւմիտ
էտէմէեէնլէրտէն մաիտա քիմաէ գալմատը:

(Մապսի սօնրա)

ՆՔ՝ ՕԳՈՒՆԵՐ

Մարդ՝ աշխատութենէ զոս ամէն բանէ
կը ձանձրանայ, մտաց աշխատութիւնն միայն
կրնայ ապահովել ւրսի անդորրութիւնն :

(Լ.Է.Վ.ԻՍ)

Հապս էլէտին պագի զէնկին գէրս ու սէֆիս մասէնի,
Սըզը բուքսուն պիլ նէպինսա պագալըմ ճէ սիր էննամ.
Նէ շաշաա վերիւր ագըլ ճէ սիմ էտէ մէտէնի,
Պու ալէմսէ օլսու անլէր սէրէ եիւզ պին սէրէննամ :

Զօգ ուզաղա վարմա հէման շէօյլէնէ պիր եանա պագ,
Պագ քի, չօզլար էվլասընը իսքէր մալէն գաեքմազ,
Լաֆին հէյ վնխ քէրէ էտէրէֆ ճիգա զալվա վէ ճիճագ,
Զանն օլունան հուզուր բահաք օլուր ճէֆպէք իլէ դամմ :

Նէ զէնկիքիք ճէ սէ մալ միլֆ աշէմ էտէր աշէմի,
Նէ սէպսէպէ ճէ սալքանաք, ճէ սէ զէր ու սիմ ճէմի,
Հրմար կէյսէ ալքուն փալան զըլար պէհէր հալ Ֆէմի,
Օլսա զարղա պին երլ պիւլպիւլ չըզարամազ պիր մագամ :

Նէ քէնախիւմ ճամուս սարար ճէ՝ սէ փարա լէմալէք,
Նէ՝ մասէնսէ ագըլ վար սըր ճէ՝ գասասա Ֆագիլէք,
Պու ալէմսէ օլսու պունլար մէնպուրիքնէ պիր իլլէք,
Զօզլարընսան անլէր իլէ ալքը Ֆէլէֆ ինքիզամ :

Շիւֆիւր եմ Բապպ պանա իհսան էքսին գալէմ մա քիրապ,
Թապիարա շու քիւր իազնէ գիյնէքի սէ պիր ճիգապ,
Էվլէք աննազ պունսա մէվնուս քիւլլիւ սէրվէք ու սէվապ,
Տիլէրիւմ քի սէվսիյիքնէ պու սէվլէքսէն գըլ ինամ :